

Statistiska centralbyrån

Möte i användarrådet för FoU-statistiken, 09-05-2023

Närvarande:

Rolf Nilsson, Vinnova (*ordförande*)
Gustav Hansson, Vetenskapsrådet
Amanda Hansson, Universitetskanslersämbetet
Karl Westberg, Klimat- och näringslivsdepartementet
Eva Marie Rigné, Sveriges kommuner och regioner
David Birksjö, Tillväxtanalys
Katarina Nordqvist, Utbildningsdepartementet

Från SCB

Elin Stendahl (*sekreterare*)
Nils Adriansson
Birgitta Mannfelt
Özlem Tepe
Per Andreasson

Frånvarande:

Monica Ringvik, RISE
Patrik Sandgren, Teknikföretagen
Roger Svensson, Institutet för näringslivsforskning
Marianne Hall, Lunds universitet

1. **Mötet öppnas**

Mötet öppnas 15.03 och ordförande Rolf Nilsson (Vinnova) hälsar välkomna. En kort presentationsrunda av de närvarande hålls.

2. **Godkännande av dagordning**

Dagordningen godkänns utan ändringar.

3. **Val av justeringsperson**

Gustav Hansson (Vetenskapsrådet) väljs till justeringsperson.

4. Mötesanteckningar från föregående möte

Sekreteraren läser upp en sammanfattning av anteckningarna från föregående möte.

Vad som togs upp:

- En genomgång av resultaten från undersökningen Forskning och utveckling i Sverige 2021. Diskussion kring den nya definitionen av total personal i den statistik som levereras till EU och effekterna på den internationella jämförbarheten.
- Diskussion kring SCB:s kommunikationsstrategi och innehållet i de minirapporter som publicerades i anslutning till publiceringen av ny FoU-statistik.
- Planer på förändrad redovisning av statistiken över FoU-personalen i universitets- och högskolesektorn som konsekvens av minskad svarsfrekvens i individundersökningen.
- Presentation av OECD-arbetsgruppen MARIAD (Management and Analysis of R&D and Innovation Administrative Data).
- Förslag på ny metod för undersökningen Statens anslag för forskning och utveckling.
- Prioriteringar kring vilka branscher som ska inkluderas i urvalet för Innovation i företagssektorn (CIS) 2020–2022.

5. Central information från SCB

SCB:s vision är att ge samhället användbar statistik att lita på. Ett led i det är att jobba med statistiskt ledarskap som handlar om statistikbyråernas roll och hur vi agerar som koordinatörer av de nationella statistiksystemen. Det är viktigt för SCB att visa att vi är aktiva och proaktiva när det gäller att agera kring användarnas behov. Det finns en diskussion på SCB kring användarrådets roll. Inom det arbetet har det hållits ett möte med alla ordföranden för att diskutera denna fråga. Användarråden är vår mest centrala input kring användarnas behov.

Under 2024 ska SCB genomföra en kartläggning av användarbehoven för den ekonomiska statistiken. Användarråden kommer att involveras i detta arbete, hur är ännu inte bestämt.

SCB arrangerar Statistikdagen under hösten 2023. Anmälan kommer att öppnas före sommaren och temat för dagen kommer att vara statistikens roll i en ny värld.

Den 1 mars redovisade SCB sitt budgetunderlag för Regeringen. Där redovisas SCB:s strategiska inriktning och resursbehov avseende den nästkommande treårsperioden. Det finns i SCB:s regleringsbrev att hantera ökade krav från EU inom ram, något som får konsekvenser för

SCB:s möjligheter att tillgodose nationella behov. SCB:s finansieringsbehov presenteras i budgetunderlaget inom tre områden:

- Större tekniklyft
- EU-krav
- Nationella behov

På området nationella behov kan lyftas att SCB begär en anslagsförstärkning om 18,7 miljoner för perioden 2024–2026 för arbete kring Agenda 2030 samt en anslagsförstärkning om 1,1 miljon för att genomföra undersökningen Innovation i offentlig sektor. Det pågår för närvarande ett arbete med att genomföra Innovation i offentlig sektor 2021–2022. Arbetet finansieras av Vinnova och utförs även i samråd med SKR.

Kommentarer/frågor:

- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Hur ser arbetet ut på SCB med undersökningen Innovation i offentlig sektor?
- Eva Marie Rigné (SKR): Att undersökningen genomförs är ett resultat av ett långt arbete av SKR och Vinnova. Det är väldigt intressant att det nu börjar byggas upp en tidsserie. SKR är angelägna om att denna undersökning fortsätter att genomföras då den är av stort intresse för medlemmarna.
- Nils Adriansson (SCB): Det finns ett stort nationellt behov av statistiken över innovation i den offentliga sektorn och även ett växande internationellt behov och intresse. Det som krävs är en stadigvarande finansiering. Om undersökningen blir en del av den officiella statistiken kan SCB också tillämpa svarsplikt vilket Sverige i så fall skulle vara först med. EU gör inte något på detta område men OECD jobbar med harmonisering mellan medlemsländerna. SCB bygger vidare på det arbete som SKR och Vinnova påbörjat.

6. Nya företagsenheter

SCB har kommit till implementeringsfasen i arbetet med den nya statistiska enheten företag. Förändringar i den EU-lagstiftning som reglerar företagsstatistiken innebär att hanteringen av företagsenheter har förändrats i SCB:s register vilket också får effekter på hur företag hanteras i undersökningarna Forskning och utveckling i Sverige samt Innovation i företagssektorn (CIS). Det innebär flera metodologiska förändringar dels kopplat till urvalen, dels vad gäller skattningsförfarandet. SCB har hela tiden som mål att producera statistik med så god kvalitet som möjligt men försöker även måna om historiska tidsserier.

I internationella forum framgår att jämförbarheten internationellt kommer att påverkas negativt till följd av implementeringen av den nya

statistiska enheten företag. Eurostats definitionen av företagsenheten är vag vilket skapar utrymme för medlemsländerna att göra olika tolkningar och därmed ser implementeringen väldigt olika ut bland medlemsländerna. Med den tidigare definitionen av företagsenheten har Sverige haft ett 30-tal sammansatta företagsenheter (det vill säga företagsenheter som består av fler än en juridisk enhet). Antalet sammansatta företagsenheter ökar i samband med implementeringen av den nya definitionen till omkring 50 000 enheter. I våra nordiska grannländer har implementeringen inte inneburit samma ökning i antalet sammansatta företagsenheter. Där är antalet sammansatta företagsenheter även fortsatt omkring den nivå som Sverige hade före implementeringen.

Förutsättningarna skiljer sig också mellan länder vad gäller möjligheterna att samla in data för sammansatta företagsenheter. I flera länder är det exempelvis möjligt att tillfråga en representant genom att specificera vilka juridiska enheter som ingår i företagsenheten och be dem svara för hela företagsenheten. Av juridiska skäl finns inte den möjligheten i Sverige. Istället har SCB valt att tillfråga samtliga juridiska enheter inom sammansatta företagsenheter. De data som samlas in kommer sedan att konsolideras vilket innebär viss dataförlust.

Enligt EU-lagstiftning är undersökningarna Forskning och utveckling i Sverige och Innovation i företagssektorn institutionell statistik. Institutionell statistik definieras som följer:

”Den institutionella statistiken fyller informationsbehovet om sådana ekonomiska förhållanden som avser institutionen (aktören) som helhet och dess relationer med andra institutioner (aktörer). Den syftar till att ge en generell och övergripande bild av institutionerna på den ekonomiska marknaden.”

Alternativet till institutionell statistik är funktionell statistik vilket definieras enligt nedan:

”Den funktionella statistiken vill beskriva det som institutionen gör (aktiviteten) – vad den producerar, vad produktionen kräver och vilket värde som genereras.”

Frågor till ledamöterna

- Hur används statistiken nationellt?
- Är förändring eller nivå viktigast att beskriva?
- Vilken dimension (bransch, storlek, region) är viktigast?
- Finns det behov av dubbla tidsserier? Problematiskt med två mått på samma indikator?
 - Kräver resurser och prioritering

Kommentarer/frågor:

- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Statistiken används för att göra internationella jämförelser. Det framgår som att detta kommer att bli svårare i samband med implementeringen. Det kan bli svårare att använda statistiken om det finns olika mått som används internationellt och nationellt. Statistiken används också för att kunna se relationen i nivå mellan företagssektorn och andra sektorer.
- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Det är förståeligt att det måste göras prioriteringar men det vore bra med två serier där man kan få både den internationella jämförbarheten och jämförbarheten över tid nationellt. Att det finns två mått på samma indikator känns som ett vanligt problem och är därför inte något stort problem.
- Rolf Nilsson (Vinnova): Det viktigaste är att det finns tydligt beskrivet hur statistiken är framtagen, att det finns metadata. Vinnova använder främst statistiken för att göra internationella jämförelser.
- Birgitta Mannfelt (SCB): I relation till definitionerna i presentationen, ser ledamöterna att detta bör vara institutionell eller funktionell statistik?
- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Från Klimat- och näringslivsdepartementets perspektiv ses det mest som institutionell statistik även om det finns aspekter i statistiken som är mer av funktionell karaktär.

Data har simulerats för att kunna ta fram exempel på skillnader som uppstår när statistiken går från att presenteras med den gamla till den nya definitionen av företagsenheter. Andelen innovationsaktiva företag (det vill säga företag som antingen introducerat innovation eller utfört innovationsaktiviteter som inte lett till någon innovation) efter branschgrupp ser liknande ut med båda definitionerna av företagsenheter. Vad som inte framgår av figuren är hur juridiska enheter "byter" bransch när de uppgår i en sammansatt företagsenhet.

Den metod som används för att bestämma vilken bransch som en företagsenhet ska tilldelas innebär viss rörlighet mellan åren. Relativt små förändringar i företagsstrukturen kan innebära att en företagsenhet byter bransch och att samtliga juridiska enheter som ingår i företaget därmed också flyttar i statistiken. På grund av röjanderisk kommer denna typ av förändringar vara svåra att beskriva vilket kommer innebära att det blir svårare att avgöra vilka förändringar mellan åren som är reella och vilka som beror på den här typen av populationsförändringar.

Implementeringen innebär också att andelen stora företag i populationen ökar. Med den nya definitionen av företagsenheter är 28 procent av företagen stora företag, det vill säga har minst 250

anställda. Eftersom det finns ett samband mellan företagets storlek och dess innovationsgrad får detta effekt på statistiken. Metoden innebär också att kopplingen mellan företagsenhetens bransch och den verksamhet där forskning eller innovation sker blir svagare.

Kommentarer/frågor:

- David Birksjö (Tillväxtanalys): Tillväxtanalys använder statistiken för att göra effektutvärderingar och har därför ett stort behov av jämförbarhet över tid. Fokus ligger på det funktionella perspektivet. Därför vore det bra med dubbla tidsserier.
- Nils Adriansson (SCB): Vi har tidigare pratat om forskningens inriktning. I drygt 52 procent av fallen sammanfaller SPIN och SNI för juridiska enheter, motsvarande andel är 48 procent för företagsenheter. SNI kommer därmed att bli en mindre träffsäker indikator för forskningens inriktning i samband med implementeringen av nya företagsenheter.
- Birgitta Mannfelt (SCB): Eftersom detta är EU-reglerad statistik kommer statistiken på företagsenheter att vara den officiella siffran. Är det ett problem ifall man har olika siffror internationellt och nationellt?
- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Vilka är fördelarna med det institutionella perspektivet?
- Nils Adriansson (SCB): Det är svårt att se fördelarna med det institutionella perspektivet på den här statistiken. Innovation är ett resultat av strategiska beslut som kan fångas upp på en institutionell nivå, däremot ställs majoriteten av frågorna i enkäten på mer av en funktionell nivå.
- Rolf Nilsson (Vinnova): En fördel med att få med den institutionella aspekten är att det är skillnad mellan ett litet företag som ingår i en koncern jämfört med ett litet fristående företag. Men detta skulle man samtidigt kunna fånga på andra sätt även i funktionell statistik.
- Nils Adriansson (SCB): Som det sett ut tidigare så har det funnits information kring vilka företag som ingår i en koncern eller inte. Det har varit möjligt att ta fram statistik över andelen innovativa företag och jämföra andelen bland företag som ingår i en koncern med andelen bland företag som inte ingår i en koncern. Med den nya definitionen av företagsenheten minskar antalet koncerner (enterprise groups) och istället ökar antalet stora företag. Det vill säga vad som tidigare varit koncerner i statistiken läggs nu samman i en och samma företagsenhet.
- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Det är en fördel om man kan göra parallella tidsserier med en tydlig beskrivning av vilka skillnaderna är mellan serierna.
- David Birksjö (Tillväxtanalys): Instämmer med Karl Westberg.

- Birgitta Mannfelt (SCB): Det finns en risk att kvaliteten i statistiken på företagsnivå försämras om vi framöver väljer att dra urval på juridiska enheter för att kunna ta fram parallella tidsserier. SCB utreder för närvarande förutsättningarna för att ta fram dubbla tidsserier och en del i det arbetet är att få en bättre bild av hur användarbehoven ser ut. Därefter kommer SCB att sätta behoven i relation till tillgängliga resurser för att se om det är möjligt att skapa två tidsserier.
- Nils Adriansson (SCB): Det är en försvårande omständighet att vi inte kan be en juridisk enhet att svara för samtliga juridiska enheter som ingår i samma företagsenhet. Det hade annars löst problemet med sämre kvalitet på företagsnivån till följd av att ett urval dras på nivån juridisk enhet.

Användarrådet ser att det finns ett behov av parallella tidsserier om möjligt, åtminstone till en början. Det är inte minst viktigt för att kunna beskriva tidsseriebrottet.

7. **Research and innovation careers observatory (RICO)**

NESTI har en färdplan bestående av fyra teman. RICO är ett projekt inom temat "Accounting for the human factor in science and innovation". Anledningen till att den här punkten finns med på dagordningen är för att få input kring hur de nationella behoven ser ut av den här statistiken och SCB:s engagemang i projektet. Forsknings och innovationsstatistik är inte den enda delen, mycket handlar istället om arbetsmarknadsstatistik.

Syftet med projektet är att tillgodose informationsbehov hos policyskapare, nationella och internationella institutioner samt individer som arbetar inom forskning och innovation och som vill hitta information kring vilka karriärvägar som finns inom området.

En del av arbetet inom RICO handlar om att ta fram gemensamma, harmoniserade definitioner av centrala begrepp på området. Vilka är de som jobbar med forskning? Vad har de för arbetsuppgifter och vad har de för titlar?

Projektet organiseras inom tre olika teman:

- Talent building: Fokus på hur talang inom forskning och innovation utvecklas och hur de olika stegen ser ut inom en forskarkarriär.
- Jobs: Fokus på hur arbetsmarknaden ser ut för de som arbetar med forskning och innovation. Frågor som hur efterfrågan på denna typ av kompetens ser ut på arbetsmarknaden och vilka villkor som de som arbetar på området möter.

- Careers: Fokus på dynamiken i forskarkarriären. Avsikten är att skapa paneldata över en längre tidsperiod för att kunna följa individuella karriärer.

Projektet finansieras av OECD och har fått finansiering fram till 2028. RICO är beroende av att dataproducenter, såsom nationella statistikbyråer, kan tillhandahålla data.

Kommentarer/frågor:

- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Det är lite svårt att förstå projektet. Det är svårt att tänka sig vad det är för statistik som de ska samla in. Vad ska det bli för variabler? Det är också svårt med internationell jämförbarhet. Det verkar vara ett ambitiöst projekt, man får se var det landar.
- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Hur går diskussionen i NESTI?
- Nils Adriansson (SCB): Det finns en uppfattning bland medlemmarna i NESTI om att det är på tiden att få till den här typen av statistik. Vissa länder är väldigt intresserade, exempelvis USA. Det kan vara så att vi inte har samma behov nationellt som finns internationellt.
- Rolf Nilsson (Vinnova): Projektet är intressant ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. Framförallt internationell mobilitet av doktorander är en intressant fråga. Av individer som kommer till Sverige för att genomföra sin forskarutbildning har ungefär 50 procent lämnat Sverige tre år efter examen. Det vore intressant att ta reda på varför de stannar respektive lämnar Sverige.
- Eva Marie Rigné (Sveriges kommuner och regioner): Det finns en undersökning som gjordes för ett par år sedan av SCB: Doktorsexaminerades villkor under forskarutbildningen och i arbetslivet¹.
- Nils Adriansson (SCB): Det var en uppskattad undersökning när den genomfördes 2019 som också diskuterades på användarrådet.
- Eva Marie Rigné (Sveriges kommuner och regioner): Undersökningen innehöll väldigt intressanta uppgifter om de som genomgår forskarutbildningen. Det finns ett problem nationellt med differentierade karriärsystem som varier mellan lärosätena. Det vore också väldigt intressant om man kan komma åt mobiliteten mellan sektorerna.
- Rolf Nilsson (Vinnova): Ser man på platsannonser hos Arbetsförmedlingen och tittar på kvalifikationer som efterfrågas ökar efterfrågan på forskarutbildning. Fler och fler går från akademien till andra sektorer.

¹ [Doktorsexaminerades villkor under forskarutbildningen och i arbetslivet, 2019](#)

- Amanda Hansson (Universitetskanslersämbetet): UKÄ har ett regeringsuppdrag där man ska beskriva hur anställda inom akademien rör sig från eller till andra sektorer.
- David Birksjö (Tillväxtanalys): Håller med Rolf Nilsson om att projektet är intressant ur ett kompetensförsörjningsperspektiv, det är en innovationsdrivande faktor. Men projektet verkar ha en smal syn på innovation. Finns det någon samordning mellan RICO och GEM-studien?
- Nils Adriansson (SCB): SCB känner inte till att det finns någon sådan samordning.
- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Är frågan till användarrådet om Sverige ska gå med eller inte?
- Nils Adriansson (SCB): Alla länder ska nominera kontaktpersoner. Projektet kommer att rulla på oavsett om Sverige engagerar sig eller inte men om Sverige inte är aktiva i projektet är risken att vi inte syns särskilt mycket i slutresultatet. Man kan lägga sig olika i ambitionsnivå.
- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Många OECD-samanställningar är storslagna men det finns många falluckor och rapporterna blir ofta svåra att använda.
- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Det känns som att projektet har mer fokus på variablerna än på policyfrågorna. Då blir resultatet lite svårt att använda.
- Birgitta Mannfelt (SCB): SCB kan inte göra detta utan finansiering. Intresset från användarrådet verkar vara lite svagt. SCB kan bevaka frågan och eventuellt återkomma till den framöver.

8. Forsknings- och innovationspropositionen 2025–2028

SCB har erfarenhet av att det, inför arbetet med forsknings- och innovationspropositionen, inkommer flera uppdrag och förfrågningar. Därför vill SCB redan nu försöka få en uppfattning om hur behoven ser ut bland användarrådets medlemmar av specialbeställd statistik.

Frågor till ledamöterna

- Finns det några specifika behov som SCB kan tillgodose i samband med publiceringen av den preliminära statistiken i juni 2024?
- Går det att säga något redan i detta läge om när uppdragsförfrågningar kan komma in till oss och vad, i grova drag, dessa uppdrag kan komma att innehålla?

Kommentarer/frågor:

- Rolf Nilsson (Vinnova): Forskningsfinansiärerna har fått ett regeringsuppdrag att komma med inspel till forsknings- och innovationspropositionen i oktober 2024. Därför är det mest

intressant att veta vilken information som kommer att finnas redan för FoU 2022. Vinnova kommer använda breda mått kring FoU och innovation, exempelvis summan av statlig FoU tillsammans med skatteavdrag. Det kan också vara intresse med data kring AI. Samordnaren för arbetet kring forsknings- och innovationspropositionen på Vinnova ser inte framför sig några uppdrag till SCB.

- Nils Adriansson (SCB): Statistiken för 2022 omfattar samma indikatorer som den preliminära statistiken vid udda referensår. Detta är totala utgifter för egen FoU per sektor, total FoU-personal per sektor samt utgifter för egen FoU efter finansieringskälla för universitets- och högskolesektorn. Något som skulle kunna vara möjligt ifall behov finns är exempelvis att lägga till något på branschnivå.
- Birgitta Mannfelt (SCB): Resursläget är ansträngt. Men kommer det in ett mindre uppdrag så skulle det kunna vara möjligt att göra något till oktober redan i år.
- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Det är inga uppdrag på gång från VR. VR har mest intresse av data kring mobilitet och ska därför vända sig till UKÄ. Det som är intressant är SCB:s rapporter där det som inte syns i tabellerna beskrivs, det vill säga de bakomliggande faktorerna till förändringar i statistiken. Det uppskattas när sådana faktorer beskrivs.
- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Det finns inte några särskilda önskemål från Klimat- och näringslivsdepartementet.
- Katarina Nordqvist (Utbildningsdepartementet): En stor del av arbetet med forsknings- och innovationspropositionen kommer att pågå under hösten 2023 och våren 2024. Då är det relevant att ha aktuell statistik. Det kan finnas anledning att återkomma senare kring mer specifika behov.

9. FoU-personal hos Eurostat

Från och med 2021 har definitionen av total personal förändrats hos Eurostat. Tidigare har total personal endast omfattat intern personal men i och med den nya EU-lagstiftningen kring företagsstatistiken är total personal nu definierat som summan av intern och extern personal. Efter diskussioner på Eurostat har det blivit möjligt att leverera en uppdelning på intern och extern personal för vissa indelningar. Däremot kommer inte denna uppdelning att redovisas i Eurostats databas.

OECD är fortsatt endast intresserade av intern personal och kommer fortsatt att publicera den som total personal. SCB anser att kvaliteten är avsevärt bättre för den interna personalen och föredrar detta som indikator. Även i rapporteringen kring indikatorerna för Agenda 2030 kommer intern personal att användas.

Skillnaden i definitionen av total personal i databaserna hos OECD och Eurostat framgår inte på ett tydligt sätt. Det är också olika hur länderna samlar in data om personalen; vissa saknar uppdelningen mellan intern och extern personal.

Kommentarer/frågor:

- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Gör inte Eurostat någon markering som kan tydliggöra skillnaden mot den data som OECD publicerar?
- Nils Adriansson (SCB): I leveransen till Eurostat har SCB markerat värdena för total personal med "B" för Break in time series. Detta syns i Eurostats databas.
- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Om vissa länder samlar in total personal, hur gör OECD som bara vill ha intern personal?
- Nils Adriansson (SCB): OECD gör ett arbete med att rensa dessa värden från den externa personalen i dialog med de länder det berör.
- Katarina Nordqvist (Utbildningsdepartementet): Finns det en risk att vi i Sverige också kommer att gå över till att bara publicera total personal enligt samma definition som Eurostat använder och att indelningen mellan intern och extern personal tas bort nationellt?
- Nils Adriansson (SCB): Det finns inte några planer på att slå ihop extern och intern personal framöver utan de kommer fortsätta att publiceras separat.
- Katarina Nordqvist (Utbildningsdepartementet): Eftersom siffror över personalen kommer att användas i budgetpropositionen vill Utbildningsdepartementet inte att den indikator som används i propositionen ska försvinna i den nationell statistiken framöver.
- Nils Adriansson (SCB): Det finns inga regleringar kring hur frågorna kring personalen ställs i undersökningen så SCB kommer kunna fortsätta samla in uppgifterna separat. Eftersom kvaliteten bedöms vara bättre för den interna personalen är SCB angelägna om att fortsätta publicera denna indikator.
- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Finns det något samband mellan extern och intern personal respektive egen och utlagd FoU?
- Nils Adriansson (SCB): Utgifter för den externa personalen ingår i utgifterna för egen FoU. Den externa personalen avser konsulter eller annan extern personal som arbetar integrerat i en enhets egen FoU-verksamhet. Därmed ingår dessa kostnader i utgifter för egen FoU. Personal som utför FoU vid en annan enhet, alltså utlagd FoU, ska inte räknas varken som extern eller intern personal.

10. Skatteavdrag för FoU-personal

SCB publicerade en analys av skatteavdraget för FoU i januari som ledamöterna uppmuntras att ta del av. Den data som ligger till grund för rapporten finns nu i en ny portal hos OECD som samlar data om skatteincitament för FoU som finns i medlemsländerna: [OECD | INNOTAX Portal](#).

Nils Adriansson (SCB) visar upp portalen. I portalen finns information om vilken typ av skatteincitament som finns i olika länder samt hur generösa de är. Det finns möjlighet att jämföra olika länder samt få reda på vilka länder som har liknande former av skatteincitament. Det som saknas i portalen för tillfället är en koppling till MSTI-databasen som skulle vara bra för att kunna analysera skatteincitamentdata tillsammans med exempelvis utgifter för FoU.

Kommentarer/frågor:

- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Är detta något som SCB gör inom ramen för anslaget?
- Birgitta Mannfelt (SCB): Detta är något som hittills gjorts inom ramen för anslaget. Det innebär inte att SCB kommer att kunna genomföra det arbetet inom anslaget framöver givet det ekonomiska läget på myndigheten.

I portalen finns även rapporter som OECD har skrivit. Data är på årsbasis med viss eftersläpning. Senaste året som finns är 2021.

11. Ny temasida för AI-statistik

SCB har tagit fram en temasida som samlar all statistik om artificiell intelligens (AI). Anledningen är att uppgifter kopplat till AI-användning och utgifter för samt forskning om AI samlas in i ett antal olika undersökningar. Syftet med den nya temasidan är att underlätta för användare att hitta statistiken. Sidan finns på följande adress: www.scb.se/ai.

På sidan finns kort information om statistiken samt några nyckeltal för referensåret 2021. Länkar till tabeller i Statistikdatabasen som innehåller statistik kopplat till AI samt rapporter på området finns också på sidan.

Framöver kommer uppgifter om AI-användningen fortsatt att samlas in genom undersökningen It-användning i företag. Den omgång av undersökningen som genomförs under året innehåller frågor om AI och det finns även planer på att dessa frågor ska återkomma framöver. Forskning och utveckling i Sverige 2023 kommer inte att inkludera några frågor om AI. Istället skapas eventuellt utrymme för att inkludera någon annan fråga, exempelvis om energiforskning, i undersökningen gällande 2023.

På grund av resursläget har inte all data som samlats in gällande referensåret 2021 kunnat publiceras ännu. Det finns planer på att skriva ytterligare rapporter som tar upp dessa resultat men det finns inte någon fastlagd tidsplan för när dessa kan publiceras. I den rapport som publicerades i mars i år framgår att AI-användningen har ökat i både företagssektorn och den offentliga sektorn mellan 2019 och 2021. Det syns även ett samband mellan storleksklass och AI-användning i båda sektorerna.

Kommentarer/frågor:

- Karl Westberg (Klimat- och näringslivsdepartementet): Finns det någon internationell jämförelse att göra på AI-området?
- Nils Adriansson (SCB): Den statistik på området som samlas in i undersökningen It-användning i företag är EU-reglerad och data finns därmed för samtliga medlemsländer. Det finns även planer inom NESTI att utveckla gemensamma frågor om AI.
- Elin Stendahl (SCB): Länkar till internationell statistik om AI finns också på temasidan.

12. Publicering av Statens anslag till forskning och utveckling enligt ny metod

För referensåret 2023 har det inte genomförts någon direktinsamling i undersökningen Statens anslag till forskning och utveckling, statistiken baseras istället på administrativa data. Detta innebär ett tidsseriebrott men också att SCB kan producera statistiken snabbare än tidigare och att uppgiftslämnarbördan för statliga myndigheter minskar.

En del av den statistik som ingår i undersökningen är transnationellt samordnad FoU. Det finns en förhoppning om att SCB ska kunna hämta in data gällande transnationellt samordnad FoU genom API:er som en effekt av GDP-projektet. Arbetet med GDP är dock inte färdigställt så till dess kommer direktinsamling vara fortsatt nödvändig för den här statistiken.

Statistik över FoU i offentliga forskningsstiftelser kommer inte längre att ingå i undersökningen Statens anslag för forskning och utveckling utan flyttar till Forskning och utveckling i Sverige. Data över FoU i offentliga forskningsstiftelser kommer därmed att samlas in vartannat år, istället för årligen. Detta är siffror som använts i budgetpropositionen men preliminärt kommer det inte att publiceras några siffror för dessa enheter för 2023 i år.

Nytt är också att SCB kommer publicera både preliminär statistik i mars under referensåret och slutlig statistik som publiceras ett år efter utgången av referensåret.

Kommentarer/frågor:

- Gustav Hansson (Vetenskapsrådet): Vad innebär det att offentliga forskningsstiftelser flyttar till FoU i Sverige? De finns redan som finansieringskälla och de bedriver inte någon egen FoU.
- Nils Adriansson (SCB): Det är uppgifter om utlagd FoU för de offentliga forskningsstiftelserna som ingår i statistiken för den offentliga sektorn inom undersökningen Forskning och utveckling i Sverige. Förändringen innebär att de offentliga forskningsstiftelserna kommer att ingå i insamlingen för Forskning och utveckling i Sverige och få samma enkät som övriga enheter i offentlig sektor. Detta innebär att statistiken publiceras med ett års eftersläpning i fortsättningen, istället för under innevarande år.
- Birgitta Mannfelt (SCB): Positivt med förändringarna är att SCB kan ta hänsyn till ändringsbudgetarna i den slutliga statistiken. Detta är också mer i linje med EU-regleringen för statistiken.
- Nils Adriansson (SCB): Med den nya metoden ligger statistiken mer i linje med sitt syfte att vara en tidig indikator på statens anslag till FoU. Metoden fångar också upp sådan forskning som finansieras med andra anslag än rena FoU-anslag.

13. Övriga frågor

Inga övriga frågor.

14. Summering och förslag på ämnen till nästa möte

Förslag på ämnen till nästa möte kan skickas till sekreterare Elin Stendahl (SCB), gärna med kopia till ordförande Rolf Nilsson (Vinnova).

Förslag på ämnen till nästa möte:

- OECD:s databas om research policy
- Fortsatt diskussion kring forsknings- och innovationspropositionen 2025–2028
- Resultat från Innovation i företagssektorn 2020–2022 och Innovation i offentlig sektor 2021–2022